

Η Τερεζούλα-Τοσοδούλα

HΤερέζα ήταν τόσο μικροσκοπική και χαριτωμένη, που έμοιαζε με παιχνιδάκι, γι' αυτό και όλοι τη φώναζαν Τερεζούλα. Η Τερεζούλα ζούσε με τον μπαμπά, τη μαμά και τη γιαγιά της σε ένα ορεινό χωριό. Ήταν ένα πολύ χαρούμενο κορίτσι. Περπατούσε και χόρευε, μιλούσε και τραγουδούσε.

– Είσαι χαρούμενη, Τερεζούλα; τη ρωτούσαν.

Ήταν χαρούμενη και μόνο που υπήρχε.

Με τον καιρό απέκτησε κι ένα αδερφάκι, τον Ανσέλμο. Η Τερεζούλα τον έπαιρνε αγκαλιά και τον πήγαινε να δει τα λουλούδια, να πιάσει με τα χεράκια του την αγελάδα, που ήταν πελώρια μα áκακη, να μαζέψουν φρέσκα αυγά από το κοτέτσι.

Μια μέρα ξέσπασε πόλεμος και ο μπαμπάς της Τερεζούλας αναγκάστηκε να πάει στο μέτωπο. Μόνο που δεν ξαναγύρισε. Η μαμά και η γιαγιά της μικρής έκλαιγαν αγκαλιά απαρηγόρητες.

– Γιατί κλαίτε; τις ρώτησε η Τερεζούλα.

– Φτωχή μου Τερεζούλα, αποκρίθηκε η γιαγιά. Φτωχέ

μου Ανσέλμο, ο μπαμπάς σας δεν θα ξανάρθει, δεν θα τον ξαναδείτε.

– Αυτό δεν γίνεται. Εγώ θέλω να τον ξαναδώ, φώναξε η Τερεζούλα. Ο μπαμπάς μου είναι τόσο καλός και τον αγαπώ πολύ. Θα γράψω ένα γράμμα στον βασιλιά να τον φέρει πίσω. Θέλω να γυρίσει πίσω και να μείνει για πάντα μαζί μας.

– Ο βασιλιάς δεν μπορεί να κάνει τίποτα για τον μπαμπά σας, είπε η γιαγιά.

– Ο βασιλιάς τον έστειλε στον πόλεμο. Τώρα ο πόλεμος αυτός τελείωσε και νίκησε ο βασιλιάς. Εμείς όμως βγήκαμε χαμένοι, γιατί ο μπαμπάς πέθανε, της εξήγησε η μαμά της.

– Δεν είναι δίκαιο, διαμαρτυρήθηκε η Τερεζούλα, κατακόκκινη από θυμό. Αυτός ο κόσμος είναι άδικος. Δεν μου αρέσει.

– Αγάπη μου, όταν μεγαλώσεις, θα καταλάβεις όλα αυτά που τώρα σου φαίνονται παράλογα, είπε η μαμά της.

– Δεν θέλω να καταλάβω, δεν θέλω να ξέρω, φώναξε η Τερεζούλα κλαίγοντας με λυγμούς. Δεν θέλω να μεγαλώσω. Θέλω να μείνω για πάντα μικρή.

Και πράγματι, από εκείνη την ημέρα δεν ξαναμεγάλωσε. Έμεινε όπως ήταν: μικρή, χαριτωμένη και θλιμμένη. Ο Ανσέλμο τής έφτανε στο στήθος, κι ύστερα στον ώμο. Τώρα πια περπατούσε κι έτρεχε μόνος του, και κάθε μέρα μεγάλωνε λίγο παραπάνω. Η Τερεζούλα όμως είχε σταματήσει να ψηλώνει.

– Δεν θέλω να έχω καμία σχέση μ' αυτό τον άδικο κόσμο, έλεγε.

Οι άνθρωποι του χωριού άρχισαν να τη φωνάζουν «Τερεζούλα-Τοσοδούλα». Οι συνομήλικες φίλες της τώρα πια είχαν γίνει σωστές δεσποινίδες, όμορφες και λυγερόκορμες, κι ετοίμαζαν την προίκα τους.

– Τερεζούλα, της έλεγαν, αν μείνεις έτσι μικρή, δεν θα παντρευτείς.

– Δεν θέλω να παντρευτώ.

– Αν μείνεις έτσι μικρή, τα αγόρια δεν θα σου τραγουδάνε καντάδες κάτω απ' το μπαλκόνι σου.

– Δεν θέλω να μου τραγουδάνε.

– Δεν θα μπορείς να φοράς τακούνια.

– Δεν τα θέλω τα τακούνια. Προτιμώ τα τσόκαρά μου.

Τα κορίτσια έβαζαν τα γέλια και η Τερεζούλα έτρεχε να κρυφτεί στον αχυρώνα. Όλη μέρα, κάθε μέρα, έβαζε το μυαλό της να δουλέψει, μέχρι που την έπιανε πονοκέφαλος. Δεν έβρισκε όμως κανέναν λόγο για να αλλάξει απόφαση. Πάει και τελείωσε, θα έμενε για πάντα τοσοδούλα.

Στο μεταξύ, η μαμά της, αποκαμωμένη από τη βαθιά θλίψη και τη σκληρή δουλειά, αρρώστησε βαριά και αναγκάστηκαν να την πάνε στο νοσοκομείο. Τώρα πια, όλες οι δουλειές του σπιτιού είχαν πέσει στη φουκαριάρα τη γιαγιά της, που ήταν ήδη γριούλα. Πόσο τη λυπόταν η Τερεζούλα να τη βλέπει έτσι καμπουριασμένη, μ' ένα δεμάτι ξύλα στην πλάτη.

– Τι τραβάω η άμοιρη, παραπονιόταν η γιαγιά κουβαλώντας με δυσκολία νερό από την πηγή. Δεν αντέχω άλλο μ' αυτούς τους κουβάδες. Αν ήσουν λίγο πιο μεγάλη, Τερεζούλα, θα μου έδινες κι εσύ ένα χεράκι.

Η Τερεζούλα προσπάθησε στα κρυφά να σηκώσει έναν κουβά γεμάτο νερό, μα δεν τα κατάφερε. Ύστερα δοκίμασε να κουβαλήσει στην πλάτη της ένα δεμάτι ξύλα, αλλά έπεισε κάτω κι έγδαρε το γόνατό της.

– Τι να κάνω; Πρέπει να το πάρω απόφαση και να ψηλώσω λιγάκι. Ίσα ίσα για να βοηθάω τη γιαγιά στις δουλειές. Μετά όμως θα σταματήσω να ψηλώνω. Ούτε ένα εκατοστό παραπάνω δεν θα πάρω.

Κι έτσι έγινε. Ψήλωσε μια σπιθαμή, πήρε τον κουβά και πήγε στην πηγή. Η γιαγιά, σαν την είδε να επιστρέψει με τους κουβάδες γεμάτους, ανάλαφρη και σβέλτη λες και δεν κρατούσε τίποτα στα χέρια της, της έσκασε ένα μεγάλο φιλί.

– Σ' ευχαριστώ, Τερεζούλα. Είσαι πολύ καλό παιδί. Για δες αν μπορείς να ρίξεις λίγο σανό στην αγελάδα. Με πονάνε τόσο πολύ τα χέρια μου σήμερα, κι αυτή η τσουγκράνα μου φαίνεται ασήκωτη.

Η Τερεζούλα πήγε στον στάβλο, που βρισκόταν μπροστά στον αχυρώνα, κι έκανε να σηκώσει την τσουγκράνα με τα δυο της χέρια. Έμοιαζε λες και ήταν από μολύβι. Ήταν τόσο βαριά, που η μικρούλα δεν μπορούσε να τη σηκώσει όσο χρειαζόταν για να ρίξει σανό στον στάβλο.

– Τι να κάνω; Θα πρέπει να ψηλώσω λίγο ακόμη για να φροντίζω εγώ τα ζώα, αφού η φουκαριάρα η γιαγιά μου δεν μπορεί. Μετά όμως θα σταματήσω να ψηλώνω. Ούτε ένα εκατοστό παραπάνω δεν θα πάρω.

Κι έτσι έγινε. Τώρα ήταν σχεδόν τόσο ψηλή όσο και οι φίλες της. Όμως όλος ο κόσμος, από συνήθεια, τη φώνα-

ζε ακόμα «Τερεζούλα-Τοσοδούλα». Βλέπετε, αν κάποιος σου κολλήσει ένα παρατσούκλι, δύσκολα το ξεχνάει μετά. Εκείνη τη φορά πάντως είχαν δίκιο. Η Τερεζούλα, αν και είχε ψηλώσει δυο σπιθαμές, σταμάτησε ξανά να μεγαλώνει, οπότε το παρατσούκλι εξακολουθούσε να της ταιριάζει γάντι.

Κι ενώ η μαμά της βρισκόταν ακόμα στο νοσοκομείο, η γιαγιά πέθανε.

Η Τερεζούλα έμεινε μόνη της με τον Ανσέλμο, που τώρα πήγαινε στην πρώτη δημοτικού. Έπρεπε να τον ξυπνάει κάθε πρωί, να ελέγχει αν πλένει καλά τα αυτιά του, να του ετοιμάζει τη σάκα και το πρωινό του, να τον πηγαίνει στο σχολείο, να ψωνίζει τα απαραίτητα, να μαγειρεύει, να καθαρίζει το σπίτι, να στρώνει τα κρεβάτια, να φροντίζει την αγελάδα και τις κότες, να σκάβει τον κήπο... Πάρα πολλές υποχρεώσεις για να τις αντέξει το αδύναμο κορμί της. Το μεσημέρι ένιωθε κιόλας κουρασμένη, όμως είχε μπροστά της ένα σωρό δουλειές.

Το βράδυ, μολονότι τα μάτια της έκλειναν από τη νύστα, είχε ακόμη να πλύνει τα πιάτα, να σιδερώσει την ποδιά του Ανσέλμο και να του μπαλώσει το παντελόνι.

– Πρέπει να το πάρω απόφαση, μονολόγησε η Τερεζούλα. Θα ψηλώσω λίγο ακόμη, ίσα ίσα για να βοηθάω τον Ανσέλμο μέχρι να γυρίσει η μαμά. Δεν έχει κανένα άλλο να τον φροντίζει, μονάχα εμένα. Κι είναι πολύ μικρός ακόμα για να τα κάνει όλα μόνος του.

Κι έτσι έγινε. Ψήλωσε άλλη μια σπιθαμή, και όλες οι δουλειές τής φάνηκαν μεμιάς πιο εύκολες. Μερικές φο-

ρές, όταν κοιταζόταν στον καθρέφτη της ντουλάπας κι έβλεπε πόσο ψηλή είχε γίνει, το πρόσωπό της σκοτείνιαζε, και μουρμούριζε:

– Να χαρώ την αποφασιστικότητά σου, Τερεζούλα! Εσύ δεν ήσουν που ορκίζοσουν ότι θα παρέμενες μικρή; Κοίτα κατάντια. Καλά καλά δεν χωράς στον καθρέφτη.

Κι αμέσως έπεφτε με τα μούτρα στη δουλειά και τα ξεχνούσε όλα. «Μπορεί να ψήλωσα, όμως δεν το έκανα για μένα. Δεν πρέπει να τα βάζω με τον εαυτό μου», σκεφτόταν.

Η μαμά βγήκε από το νοσοκομείο κι επέστρεψε γερή και δυνατή. Βρήκε το σπίτι συγχρισμένο, τον Ανσέλμο χωρίς τρύπια παντελόνια και την Τερεζούλα τόσο ψηλή, που δεν την αναγνώρισε. Και χάρηκε τόσο μα τόσο πολύ. Η Τερεζούλα όμως δεν την άφηνε να κουνήσει ούτε το δαχτυλάκι της.

– Κάτσε να χαρείς τη λιακάδα, της έλεγε. Εγώ είμαι εδώ για όλα. Εσύ φρόντισε να δυναμώσεις, κι αν βαριέσαι να κάθεσαι με σταυρωμένα χέρια, πήγαινε καμιά μια βόλτα στο δάσος.

Πλέον όμως στο σπίτι ζούσαν και πάλι τρεις άνθρωποι, οι δουλειές είχαν πολλαπλασιαστεί και η Τερεζούλα κουραζόταν.

– Τι να κάνω; αναρωτιόταν. Μάλλον πρέπει να μεγαλώσω λίγο ακόμη. Δεν το κάνω για μένα. Το κάνω για να βοηθήσω τη μαμά να μην αφρωστήσει ξανά.

Κι έτσι έγινε. Και τώρα ήταν τόσο ψηλή όσο και οι φίλες της, ή μάλλον ήταν από τις πιο ψηλές και πιο όμορ-

φες κοπέλες του χωριού. Αν ψήλωνε ένα εκατοστό ακόμη, ο κόσμος θα της έβρισκε σύγουρα άλλο παρατσούκλι: Λελέκι ή Στέκα.

Οι φίλες της την προειδοποιούσαν γελώντας:

- Τερεζούλα-Τοσοδούλα, κάνε και λίγο κράτει. Αν ψηλώσεις κι άλλο, θα γίνεις πιο ψηλή κι απ' τους νέους του χωριού, και κανείς δεν θα σε θέλει για γυναίκα του.

- Ωραίο αστείο! Εμένα δεν μ' ενδιαφέρουν τέτοια πράγματα.

Την Τερεζούλα δεν την ένοιαζαν ούτε οι νεαροί του χωριού ούτε ο εαυτός της. Το μόνο που την ένοιαζε, όπως πάντα, ήταν να βοηθάει όποιον την είχε ανάγκη. Και τώρα χαιρόταν που είχε ψηλώσει, γιατί έτσι μπορούσε να βοηθάει πολύ κόσμο. Όταν η μαμά της ανέλαβε και πάλι τη φροντίδα του σπιτιού και η Τερεζούλα είχε πιο πολύ χρόνο στη διάθεσή της, άρχισε να φροντίζει μια γριά γειτόνισσα που δεν είχε κανέναν στον κόσμο.

Κι έτσι, σιγά σιγά, όσοι χωριανοί χρειάζονταν βοήθεια πήγαιναν να βρουν την Τερεζούλα-Τοσοδούλα. Άλλος την ήθελε για τη μια δουλειά κι άλλος για την άλλη, και η Τερεζούλα, πρόθυμη και χαρούμενη πάντα, δεν έλεγε όχι σε κανέναν.

Μια μέρα, κυκλοφόρησε η φήμη πως ένας φοβερός και τρομερός ληστής είχε βρει κροσφύγετο στο βουνό. Η αλήθεια είναι πως ο ίδιος ο ληστής είχε φροντίσει να το διαλαλήσει στο χωριό. Εμφανίστηκε στην πλατεία αρματωμένος, διέταξε να του δώσουν ένα κιλό χρυσάφι και κάθισε στα σκαλοπάτια της εκκλησίας περιμένοντας να του το φέρουν.

– Αν είναι έστω κι ένα γραμμάριο πιο ελαφρύ, θα κάψω τα σπίτια ολονών σας, ένα προς ένα, τους απειλούσε.

Κανείς δεν είχε το κουράγιο να τον αντιμετωπίσει. Οι γυναίκες άρχισαν να μαζεύουν άρον άρον δαχτυλίδια, σκουλαρίκια και χρυσές αλυσίδες. Η μπακάλισσα δάνεισε τη ζυγαριά της για να μετρήσουν το χρυσάφι και προσπαθούσε να πείσει τον κόσμο ότι τώρα εκείνη είχε κάνει το χρέος της, άρα δεν χρειαζόταν να δώσει τα κοσμήματά της.

Η Τερεζούλα, από την άλλη, πήγαινε από σπίτι σε σπίτι κι από χωράφι σε χωράφι για να ξεσκώσει τους άντρες:

– Εμπρός, σηκωθείτε! Μόνο αν είμαστε ενωμένοι θα είμαστε και δυνατοί. Εσείς είστε πολλοί, ενώ ο ληστής μόνο ένας.

– Ένας αλλά οπλισμένος, αποκρίνονταν οι άντρες τρέμοντας από φόβο. Καλύτερα να κάνουμε ό,τι μας ζητάει.

Η Τερεζούλα επέμενε απελπισμένη.

– Μωρέ, τι είστε εσείς; Άντρες ή πρόβατα;

Κανείς δεν της έδινε σημασία. Ένας ένας γυρνούσαν το πρόσωπο από την άλλη για να μη δει το κορίτσι ότι είχαν γίνει κατακόκκινοι από ντροπή.

– Αφού είναι έτσι λοιπόν, είπε η Τερεζούλα, θα τον κανονίσω μοναχή μου.

Γύρισε στο σπίτι και στάθηκε μπροστά στον καθρέφτη.

«Θέλω να ψηλώσω κι άλλο», σκέφτηκε με όλη της την ψυχή. «Θέλω να γίνω γίγαντας».

Κι αμέσως άρχισε να μεγαλώνει. Και ψήλωσε τόσο πολύ, που το κεφάλι της έφτασε στο ταβάνι. Δεν ήταν όμως

ακόμα ευχαριστημένη κι έτοι βγήκε στον κήπο για να μπορεί να ψηλώσει κι άλλο, χωρίς κανένα εμπόδιο.

Μόλις έφτασε ως τη στέγη του σπιτιού, σταμάτησε. Κοίταξε τον εαυτό της, αλλά και πάλι δεν ήταν ευχαριστημένη.

– Θα ψηλώσω ως την καμινάδα, είπε.

Κι έτσι έγινε. Τώρα ήταν σίγουρη και πανέτοιμη γι' αυτό που ήθελε να κάνει. Κι ήταν κάτι πολύ απλό για εκείνη. Το μόνο που χρειάστηκε ήταν να πάει στην πλατεία και να εμφανιστεί μπροστά στον ληστή. Εκείνος, μόλις αντίκρισε μια γυναίκα-γίγαντα να προχωράει καταπάνω του, παράτησε κακή κακώς το όπλο του και το έβαλε στα πόδια. Η Τερεζούλα όμως με δυο πίδους τον έφτασε, τον γράπωσε από τον σβέρκο, τον έβαλε να καθίσει πάνω στο καμπαναριό και τον διέταξε:

– Θα μείνεις εδώ ακίνητος μέχρι να έρθει η αστυνομία.

Ο ληστής, από τον φόβο του μην πέσει κάτω, έκλεισε τα μάτια και καθόταν με κομμένη την ανάσα.

Η Τερεζούλα κοίταξε γύρω της. Είδε τον κόσμο να βγαίνει τρέχοντας από τα σπίτια, άκουσε φωνές χαράς, τις ζητωκραυγές γυναικών και παιδιών, έκανε μεταβολή και πήρε τον δρόμο για το σπίτι της.

«Αυτή τη φορά το παρατράβηξα», σκέφτηκε. «Πώς έμπλεξα έτσι για να βοηθήσω τους άλλους; Άκου γίγαντας! Σαν τέρας έχω γίνει. Τι να έκανα όμως; Κάποιος έπρεπε να δώσει ένα μάθημα σ' αυτό τον ληστή».

Και τότε συνέβη κάτι καταπληκτικό. Σε κάθε της βήμα, η Τερεζούλα έχανε λίγους πόντους από τη φοβερή

και τρομερή κορμοστασιά της. Σιγά σιγά, από γίγαντας έγινε και πάλι η όμορφη κοπέλα που ήταν και πριν. Κι έτσι κατάφερε να μπει στο σπίτι δίχως να χτυπήσει το κεφάλι της στο ανώφλι και κάθισε να ξαποστάσει δίχως να σπάσει την καρέκλα. Ήταν και πάλι η Τερεζούλα που όλοι ήξεραν, μια από τις πιο όμορφες και πιο ψηλές κοπέλες του χωριού. Ο κόσμος που πήγαινε να τη συγχαρεί δεν πίστευε στα μάτια του.

– Πώς τα κατάφερες, Τερεζούλα-Τοσοδούλα;

Η Τερεζούλα δεν απαντούσε, απλώς χαμογελούσε. Βλέπετε, ήταν μικρή ακόμα για να ξέρει πως όποιος παλεύει με το άδικο γίνεται δυνατός σαν γίγαντας, χωρίς όμως να παύει στιγμή να είναι σαν όλους τους ανθρώπους. Η Τερεζούλα ήταν καταχαρούμενη, και τώρα πια ένιωθε πολύ όμορφα σ' αυτό τον κόσμο, που είχε γίνει τόσο δα καλύτερος χάρη σ' εκείνη.